

دقباله لیکنی لاریشود

Download from: aghalibrary.com

لیکنه اوژباره:

نعمت الله پتانزی

کال: ۱۳۹۷ لمریز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب پېژندنه :

د کتاب نوم: دقباله لیکنې لارښوود

لیکنه اوژباړه: نعمت الله پټانزی

کپوز اوډیزاین: نعمت الله پټانزی

د خپریدو کال: ۱۳۹۷ لمريز

آنلاین چارې: شمشاد زهير

يادښت:

دا کتاب له کتابتون وپېانې څخه ښکته (دانلود) شو،

د چاپ ټول حقوق يې له ليکوال اوڅېړندوی سره خوندي دي، بې اخځه گټه اخيستني ته اجازه نشته!

دالی

په هاغه مینه ! یې خپلې درنې مورته دالی کوم،

هغه چې زه یې پرې پاللی یم !!

نعمت الله پتانزی

دمطالبولړليک

- مخ سرليک
- ۶.....سريزه
- ۷.....قباله څه شی ده؟
- ۸.....دقبالي ډولونه
- ۸.....معاملاتي (دپراوړلوړقطي اسناد)
- ۸.....دځمکې قباله
- ۱۰.....مصالحه ليک يا اجاره ليک
- ۱۰.....قسمت ليک
- ۱۰.....واده ليک (نکاح خط)
- ۱۱.....اداري او شرکتي قراردادونه
- ۱۱.....دقبالي اهميت
- ۱۲.....دقبالي ليکنه
- ۱۳.....دقبالي قانوني اعتبار
- ۱۴.....دزراعتي ځمکې پلورل او پيړودل
- ۱۴.....څښتنولي څه شی ده؟
- ۱۴.....دشتمنۍ ډولونه
- ۱۴.....شخصي شتمني
- ۱۴.....عمومي شتمني
- ۱۵.....دځمکې دڅښتن دندې اومسؤوليتونه
- ۱۶.....منابع اوماخذ
- ۱۷.....دليکوال ژوندليک

سریزه

الحمد لله والصلوة وسلام علي رسول الله وبعد:

درنولوستونکو!

قباله یومهم اوارزښتناک سندندي چې داسنادوپه ډله کې ځانګړی ځای لري، قباله په ډیروډولونواوسرلیکونوسره لیکل کیدای شي، پخوا به په یوه سیمه کې یوه سړي داسندلیکلی شوای یعنې دقباله لیکنې په برخه کې زیاتې ستونزې شته په داسې حال کې چې داسې کوربه نه وي چې هلته نوموړی سند موجود نه وي، ښایي تراوسه هم ډیرو لوستي کسان ددې سند له لیکلو عاجزوي، په دې کتاب کې دځمکې دقبالی په لیکلواندې تمرکز شوی دی. ددې لپاره چې قباله په معیاري ډول سره ولیکل شي او په دې برخه پرتې ستونزې حل شي، په همدې منظورمې دارساله د"قباله لیکنې لارښوود" ترسرلیک لاندې له معتبرو منابعو څخه په ګټه اخیستنې سره تدوین کړه هیله لرم لوستونکي یې له کتوبرځمن شي.

په خورامینه

نعمت الله پتانزی

قباله څه شی ده؟

(قباله يا قبالة) په لغت کې مکتوب ته ويل کيږي چې ضمانت ليک او معاهدې (ترون) په نوم هم ياديږي او په اصطلاح کې قباله هغه مکتوب دی چې دانسانانو ترمنځ د يوه کار، عمل، پورا او يا د هغې د يوې برخې په اړه په قطعي توګه ليکل کيږي. چې کيدای شي نوموړی سند عادي يا رسمي او يا هم مالي او يا غيرمالي وي.

لکه څرنګه چې د قرآن کریم په ګڼ شمير آياتونو کې د هغو قراردادونو په مکتوب کولو کې چې داشخاصو لپاره الزام او يا دين منځ ته راوړي په بڼه توګه د هغوی د سرته رسولو او دارونده قراردادونو د ګټواو شرايطو څخه د تيريدنې او تيروتنې په اړه مؤکدې لارښوونې شوې دي.

قبالي هغه اسناد دي چې د هر ډول قرارداد ضامن او د دوه اړخونو ترمنځ تعهد او التزام منځ ته راوړي او په ډيرو ډولونو او سرليکونو سره ليکل کيدای شي.

قباله له حقوقي اړخه د معاملي سند، عقد او د ماليکيت سند ته ويل کيږي، قباله نه يوازې چې حقوقي سند بلل کيږي بلکه د ليکل شويو اسنادو يوه برخه هم ده.

له ظاهري پلوه قبالي مختلف ډولونه او شکلونه لري لکه چې د يوې پاڼې، څوپانو او کتابچې په توګه ليدل شوې ده.

دقبالي ډولونه:

دمضمون اومحتواله پلوه دقبالي ډولونه دادي: ⁽¹⁾

1. معاملاتې (دپراوېلوړقطني اسناد):

دقبالي له مهمو ډولونوڅخه معاملاتې اسنادهم دي چې دقطني پراوېلوړپه توگه عقدکيري. دپراوېلوړ دقطني اسنادوڅخه دځمکې، هتيو اوکورونو قبالي يادولای شوچې دلته يوازې دځمکې قباله تربحث لاندې نيسو:

دځمکې قباله:

دځمکې قباله دپراوېلوړداسنادو له جملې څخه يومهم سند دی چې په هغه کې دځمکې موقیعت (څلورخواوې)، اندازه، قیمت (مروجې پيسې) په تقديادین اودپلوړونکي اوپيروونکي نومونه اوالقاب له مهراولاسليک سره ذکرکيري اوهمدارنگه دشاهدانو مهر، لاسليک اوتصديق دقبالي په لاندني برخه کې لکول کيري. که چيرې شفه اخیستونکی موجود وي دهغوهر اويا لاسليک هم اړين گنل کيري. دا ډول قبالي شپږرخې لري: لومړی دقبالي سرليک، دوهم نيټه، دريم دبايع اومشترې (پلوړونکي اوپيروونکي) شهرت اولاسليکونه، څلورم دقبالي اصلي متن، پنځم دشاهدانوشهرت اولاسليکونه، شپږم يادونه، په دې برخه کې ځينې ځانکري شرايط ذکرکيري دمثال په ډول که چيرې دځمکې شفه اخیستونکی موجودوي خونومورې ځمکه په شفه نه اخلي نو؛ دقبالي په دې برخه کې يې يادونه کيري اودهغه شخص لاسليک اخیستل کيري.

په راتلونکې پاڼه کې دځمکې دقبالي يوه نمونه کتلاي شو.

⁽¹⁾ - دقبالي نورډولونه هم شته چې يوازې نومونه يې دلته راوړو: تعهدليک، التزام ليک، عقدليک، طلاق ليک

،شهادت ليک، استشهادليک، استعمال ليک اوداسې نور...

دځمکې قبالة

نېټه : ۱۳۹ / /

دمشتری «پېرودونکی» پېژندنه (شهرت)		دبايع «پلورونکی» پېژندنه (شهرت)	
نوم		نوم	
دپلاز نوم		دپلاز نوم	
دتابعیت دتذکرې شمېره		دتابعیت دتذکرې شمېره	
استوګنځی		استوګنځی	
لاسلیک / مهر / دکوتې نښان		لاسلیک / مهر / دکوتې نښان	

اصلي متن : ځمکه چې (.....) مساحت (پراخوالی) لري چې څلورخواوې يې په لاندې ډول دي : شمال ته يې ..... جنوب ته يې ..... ختیځ (شرق) ته يې ..... لويديځ (غرب) ته يې ..... پروت دی ، ښاغلي ..... چې شهرت يې پورته ذکرشوی دی خپله ځمکه په ښاغلي ..... باندې چې شهرت يې پورته ذکرشوی دی ..... په بدل کې چې تمایي يې ..... کيږي د نږدې خپلوانو په حضور کې وپلورله ، نوموړي بايع (پلورونکی) اومشتری (پېرودونکی) دواړه درضايت په څرګندولو ، بشپړتفاهم اوليدلو سره ددې ځمکې د عقد په ترلوسره بشپړه موافقه لري اوکه دنوموړې ځمکې د عقد څخه وروسته ددې ځمکې کوم مدعي پيداشي مسؤليت يې دبايع (پلورونکي) په غاړه دي . ومن الله التوفيق .

دشاهدانو پېژندنه (شهرت)			
کبه/شمير	نوم	دپلاز نوم	لاسلیک/مهر/ دکوتې نښان
1			
2			
3			

نوب / یادونه :

تهبه اورتیب : اقتصادپوه نعمت الله (پټانزی)

2. مصالحه ليک يا اجاره ليک⁽²⁾ :

په دې ليک کې په معامله پورې اړوند ټول شرايط، دملکيت جغرافيايې حدود، دمعاملې اړوند مختصات، تعين شوی مبلغ، دبحث اړوندوخت، ددواړو اړخونو تعهدات او دمعاملې دفسخ (ړنګولو) شرايط بايد په کره او دقيقو الفاظو سره او يا فقهي عباراتو سره بيانېږي ، دډيرو اسنادو پيژندوکو په آند فرمانونه او احکام چې دتعهد او التزام ښوودونکي دي دقبالوپه توګه پيژني بلکه ددې ډول سندونو ليکل د ټولنې په روان او عادي ژوندانه کې جاري نه دي او ټولو خلکو ته نه شاملېږي نو؛ په همدې اساس دعادي اسنادوله دايرې څخه وتلي دي او يوازې دسلطانياتوپه نامه ياديږي.

3. قسمت ليک:

دقبالي له ډولونو څخه يو بل ډول قسمت ليک دي چې دافرادو يا ديوې کورنۍ دغړيو ترمنځ عقد کېږي. چې په دې قباله کې دافرادو نومونه او دهغوی دقيقې برخې ذکر کېږي او همدارنګه دافرادو ، شاهدانو او تصديق کوونکو مھراو لاسليکونه درج کېږي.

4. واده ليک (نکاح خط):

دواده ليک (نکاح خط) دقبالوله مهمو ډولونو څخه دی چې کله ديوې پاڼې په ډول اوکله هم ديوې کتابچې په ډول ليکل کېږي او دزوجهينو د نومونو پر سیره دپلار نومونه او دهغوی القاب هم پکې ذکر کېږي او همدارنګه دتعين شوي مھراو لګښتونو اندازه په نقد، جنس او ملک سره پکې ليکل کېږي؛ په

(²) - دځمکې له قبالي پرته دقبالي دنورو ډولونو لپاره مې فورمونه اونومې وړاندې نه کړې داځکه چې هغه دمحاکمو او اړونده ادارو له لورې ليکل کېږي او ځانګړي فارمونه لري.

ځينو عقدي ليکونکو کې د ميرمنې جھيزه⁽³⁾ او پوښ (وسايل، توکي اوجامي) هم ذکر کيږي چې د خاوندخواه تصديق کيږي، او ددې عقدي ليک په څنډو او يا خپت د شاهدانو او تصديق کوونکو مهر، لاسليک او يا د گوتې نښانونه لگول کيږي.

5. اداري او شرکتي قراردادونه :

اداري او شرکتي قراردادونه هم د قبالي له ډولونو څخه دي چې د شراکت ليک په نامه سره يادېږي، ددې قراردادونو محتوا د پير او پلور د قبالي په څيرده چې د شرکت اړونده موضوع، مختصات، تعهدات، شرايط او تعين شوی مبلغ او همدارنگه د معاملي د فسخ (رنګولو) د شرايطو په اساس يې د قبالي په قطار کې راوستلی شو.

د قبالي اهميت:

قبالي په کورنيوکې د يوه مهم او قيمتي سند په توګه ساتل کيږي په همدې دليل سره د کيټ له پلوه قبالي هغه سند دی چې په کورنيوکې يې تر ټولو اسنادو څخه مقدار ډير دی، د قبالي په اړه ډيره مطالعه کيدای شي د بومي کلتور د پيژندګلوی لپاره ترې کار واخيستل شي او همدارنگه د ټولنيزو، تاريخي، جغرافيايي، اقتصادي ځانګړتياوو او د ځانګړو تاريخي دورو د معلوماتو او اطلاعاتو در اغونډولو مهمه وسيل ګڼل کيدای شي.

(3) - هغه وسايل، توکي اوجامي (پوښ) چې ناوې يې د پلار له کور څخه د خاوند (ميره) کور ته له ځان سره وړي .

دقبالي لیکنه :

پخواوختونوکې به قبالي په عربي ژبه باندې لیکل کیدلې او په یوه ځانګړې مطلع سره به پیل کیدلې لکه څرنګه چې دپیراوپلورقبالي به ډیرې د«هوامالک بلاستحقاق» په سرلیک او عقديکونه به د«هوامؤلف بین القلوب» په سرلیک سره پیل کیدلې او همدارنګه پخوا به قبالي په شکستي نستعلیق خط سره لیکل کیدلې خواوس کیدای شي په ډیرونورو فونټونوسره ولیکل شي ،دقبالي دلیکلو او لوستلو اودنوموړي سند د محتویاتودرک اوفهم ډیراړین ګڼل کیږي او یوځانګړی هنراومهارت ته اړتیا لري .

دقبالي قانوني اعتبار:

دارونده معاملې ددواړو اړخونو داخيار، بلوغ او عاقل والي ذکر د عقد په وخت کې دقبالي په متن کې دپرايښ دی، له دې پرته ددې عقد، تعهد او معامله د اعتبار او صحت له درجې څخه ساقطیږي، په دې ډول اسنادو کې د اعتبار د لازياتوالي لپاره د شاهدانو مهر، لاسليک او تصدیق لازمي دی.

معمولاً ددې سند (قبالي) په څنډو يا لاندني برخه کې د شاهدانو د مهر لاسليک او تصدیق لپاره تش ځای پريښودل کيږي، د ټولنيز موقیعت په اساس هر يو شاهد په قبالة کې يوه ځانگړې فضا اشغالوي په دې معنا چې دقبالي په څنډو غالباً بني لوري ته ياد هغې په لاندني برخه کې لومړی دهغه شاهدانو مهر، لاسليک او تصدیق اخيستل کيږي چې په ټولنه کې يې ټولنيز موقف لوړوي بيا وروسته دهغه کسانو مهر، لاسليک او تصدیق اخيستل کيږي چې ټولنيز موقف يې ټیټ وي .

د شاهدانو او ياد معاملې ددواړو اړخونو د مهر، لاسليک اندازه د ټولنيز موقف د لوړالي او يا ټيټ والي په اساس دقبالي په ځانگړي موقیعت کې چې مخکې يې يادونه وشوه په يوه ځانگړي لمن ليک او متن سره لگول کيږي .

د پيرو پلور په قبالي کې د پلورونکي مهر او يا لاسليک د سند په وروستی يا پورتنی برخه کې لازمي دی مگر پيرو دونکی په دې دليل چې نوموړی سند يې په اختيار کې ورکول کيږي او دده نوم پکې ليکل شوی وي لازمه نه ده چې مهر او يا لاسليک يې واخيستل شي .

دزراعتي ځمکې پلورل اوپيړودل:

څښتنولي څه شی ده ؟

کوم توكي (امتعه) چې دکوم شخص له لوري په تصرف کې واقع شي هغه ته درايي ويل کيږي ، کوم شخص چې درايي يې په تصرف کې واقع شي هغه ته يې څښتن (مالک) ويل کيږي ، دتوکوڅښتنان دخپلو شتمنيوپه مقابل کې معين حقوق اومسوليتونه لري، يعنې يوشخص ترهغه پورې ديوې شتمني څښتن کيدای نشي ترڅوپې جواز(قباله) ونه لري کله چې جواز(قباله) موجوده وي نو؛ نوموړی شخص ترهغه وخته پورې ددې شتمني مالک ياڅښتن دی ترڅوچې پلورلې يې نه وي .

دشتمني ډولونه :

شتمني په دوه ډوله ده :

الف: شخصي شتمني:

له هغه شتمني څخه عبارت ده چې چې څښتن يامالک يې په خپله خوښه خپلې اړتياوې ترې پوره کوي ، دادول شتمني په ورځني ژوندانه کې دکټه اخيستني وړگرځي. لکه :له موبایل اوموټرچې مالک يې په خپله خوښه دخپلواړتياوو دپوره کولولپاره کاروي.

ب: عمومي شتمني:

هغه شتمني ده چې ديوې سيمې اويابوه هيوادتول وکړي دهغه څخه دکټه اخيستني مساوي حق ولري . لکه : معدن کله چې ديوچاپه شخصي ځمکه کې معدن وموندل شي نو؛ په دې صورت کې دځمکې څښتن ته ددولت له لورې دځمکې قيمت ورکول کيږي اونوموړې ځمکه له معدن سره يوځای ددولت په تصرف کې راځي کله چې معدن ددولت په واسطه راوايستل شي عمومي شتمني بلل کيږي .

دځمکې دڅښتن دندې اومسؤلټونه:

- دځمکې څښتنان مکلف دي چې له خپلې ځمکې څخه سمه ساتنه اوپالنه وکړي .يعنې ځمکه بايد کرونده شي ،ديوال ورڅخه راچاپير شي اوکه څوک په خپله ځمکه کې تعمير جوړوي بايدپه معياري توکه يې جوړکړي هسې نه چې په راتلونکې کې دکاونديانوځمکواوکورونوته زيان واړوي .
- که دچادځمکې ياتعميره امله بل چاته زيان واړول شي دداخلي يانړيوالومفتيشينودڅارنې دپايلوپه اساس به يې دخسارې جبران ورکوي.
- دځمکې څښتنان بايد ټولني ته دزيان اړولوڅخه ونيسي. . لکه : که دچاپه زراعتي فارم کې اهلي څاروي مړه شي جسدونه يې بايدله دې ځای څخه ليرې يوړل شي .
- دځمکې څښتنان بايد دژوندانه چاپيريال ته دزيان اوتکليف مخه ونيسي. . لکه : خپلوباغونوته داسې دوا وپاشل شي ترڅوپه نږدې چاپيريال کې انسانانو اوڅارويوته زيان ونه رسيدري.
- خپلې ځمکې ته داوبودسرچينوپه برابرولوکې بايدله خپل حريم څخه کارواخلي.
- دځمکې څښتنان بايد دويالي دحريم ساتنه وکړي.
- دځمکې څښتنان بايد دويالي (نهر)څخه دخپلې برخې په اندازه اوبه مصرف کړي.
- دځمکې څښتنان دخپلوځمکودساتلواوپاللولپاره مديرونوسايلوڅخه په هغه صورت کې گټه اخيستلای شي چې ټولنيزنظم اودژوندانه چاپيريال ته زيان ونه رسوي.
- هغه اعلانونه اوخبرتياوې چې دټولني دعامه اکثريت دخبرولولپاره ددولت يامؤسساتوله لوري لگول کيږي دځمکې څښتنان يې مخالفت نه شي کولای.

منابع اوآخذ:

1. دائره المعارف کتابداری و اطلاع رسانی، مدخل "قباله" از حوریه سعیدی، بازیابی: 15 مرداد

.1392

2. www.portal.nlai.ir/daka.wilki.

3. www.parsi.wiki.

4. www.amlakvatan.ir.

د نعمت الله پټانزی ژوندليک

نعمت الله پټانزی د شهيداسدالله (صديقي) زوی چې په (۱۳۶۷ هـ ش / ۱۹۸۸ م) کال کې دميدان دوردگو ولايت د سيدآباد ولسوالی دشنيز د درې دپټانخيلو په يوه لرغوني کلي کې په يوه درنه، پټنه اودينداره کورنۍ کې

زيردلی دی، لومړنی زدکړې يې تر شپږم ټولګي پورې دوردگو ولايت د سيدآباد ولسوالی د سعديې په لومړنی ښوونځی کې تر سره کړې دي، منځنی او ثانوي زده کړې يې هم د ياد ولايت د سيدآباد ولسوالی د حضرت خالد بن وليد (رض) په عالي لیسې کې چې د تکیې په نوم هم شهرت لري تر سره کړې او په نوموړې لیسې څخه په (۱۳۸۶ هـ ش) کال کې په اعلی درجه (اول نومره) فارغ شو اود کانکور له آزمويڼې وروسته د هرات پوهنتون د اقتصاد او مديريتې علومو پوهنځی ته بريالی شو، اګر چې يو کال يې په دې تحصيلي دوره کې د ځينو اقتصادي ستونزو له امله ځنډ راغی خو له نوموړې پوهنځی څخه په (۱۳۹۱ هـ ش) کال کې په پوره برياليتوب سره فارغ التحصيل شو.

نعمت الله پټانزی په (۱۳۹۰ هـ ش) کال کې د مديريت او تجارت (Business Administration) په څانګه کې د جرمني د دوست هيواد دهانس بنياد (Hones Foundation) لخوا د افغانستان د سوداګرۍ او صنايعو له خونې څخه تر شپږمياشتنيو عملي او نظري زده کړو وروسته تصديق نامه لاس ته راوړې ده.

نعمت الله پټانزی له شعراو ادب سره د بې سارې مينې له امله په پښتو ژبه شعرونه ليکي چې تردې مهاله ګڼ شمير شعرونه لري.

نعمت الله پټانزی د تحصيل په دوران کې د هرات پوهنتون د ليلې د محصلينو لخوا د خپرېدونکې (صفا) مهالنې خپرونې د مطالبو د کتنې لاري فعال غړی ؤ، چې د هرات پوهنتون له رهبري څخه څو ځله په ستاينليکونو و وياړل شو.

نعمت الله پټانزی په کې دهرات په ولايت کې دوردگودفرهنګي شورا فرهنگي چارې مخ ته وړلې او په (۱۳۹۰ هـ ش) کال کې يې دغيرت شمله په نوم ديوې مهالنې خپرونې بنسټ کيښود او دهغه مسؤل مدير وټاکل شو.

نعمت الله پټانزی له پوهنتون څخه تفرارغت وروسته له دولتي او غيردولتي، ملي او نړيوالو ادارو سره د اقتصادي مشاوريت، ټولنيز خوځښت، مديريت او خپرونو په برخوکې دندې ترسره کړې دي. همدارنگه نعمت الله پټانزی د (۱۳۹۱ هـ ش) کال راپدې خوا دهيواد په دننه کې دمختلفو ملي او بين المللي مؤسساتو لخوا په ګڼ شمير بنوونيزو ورکشاپونو، علمي سمینارونو او ترينګونوکې برخه اخيستي ده. نوموړی اوس مهال دميدان دوردگوپه ولايت کې د ډاکټر عبدالوکيل په کثيرالرشتوي انستيتوت کې د ادارې او تجارت په څانګه کې داستادئ وياړلري .

آثار اوليکنې :

1. جيو متریک مفاهيم اوفورمولونه (ليکنه ، ناچاپ اثر، په کتابتون وپيپانه کې خپور) .
2. دقباله ليکنې لارښود (ليکنه او ژباړه، ناچاپ اثر، په کتابتون وپيپانه کې خپور).
3. دايکسيل پروګرام زده کړه (ليکنه، ناچاپ اثر، په کتابتون وپيپانه کې خپور).
4. په اسلام کې دپيرې حکم (ژباړه، ناچاپ اثر، په کتابتون وپيپانه کې خپور) .
5. دلمانځه په قعدوکې دشهادت په گوته اشاره (ژباړه ، ناچاپ اثر، په کتابتون وپيپانه کې خپور) .
6. دپټان ننگ (شعري ټولګه، ناچاپ اثر) .
7. ترمې اوبنکې (د حمدونو او نعتونو شعري ټولګه، ناچاپ اثر) .
8. پيچومی (شعري ټولګه، ناچاپ اثر).
9. پټان خيل دتاريخ په رڼاکې (څيړنه، ناچاپ اثر).

10. دوردگوپه ولايت کې د فقرعلتونه اودهغې دله منځه وړلولارې چارې (دليسانس د دورې پايلىک، ناچاپ اثر).
11. دغيرت څيره (دغازي شيرخان وردگ په ژوند او خاطر و هر اړخيزه څيرنه ، ناچاپ اثر).
12. رنگينې کربنې (دپوهنتون خاطرې ، ناچاپ اثر).
13. گڼ شميرنورې مقالې چې د هيواد په بيلا بيلو مجلو ، ورځپاڼو او ويب پاڼو کې خپرې شوې دي .

پای

۱۳۹۷/غوايي/۷ نېټه

Download from: aghalibrary.com